

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. –
334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

ISBN 978-966-184-417-8

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

Миць Я. В., Петренко І. М. Попередження та вирішення конфліктів у діяльності керівників закладів вищої освіти	250
Могила С. Є., Тодорова І. С. Педагогічні умови формування здатності до самооцінювання навчальної діяльності майбутнього викладача вищої школи в процесі магістерської підготовки	255
Молодецький К. В., Петренко І. М. Професійна компетентність майбутніх інженерів хімічного профілю в закладах вищої освіти.....	262
Палаженко В. В., Шара С. О. Організація науково-дослідної роботи студентів.....	267
Панько Р. В., Петренко С. М. Система виховної роботи в закладах вищої освіти	272
Почтар І. Д., Нестуля С. І. Наукові підходи до формування медіакультури майбутніх викладачів вищої школи в процесі магістерської підготовки	278
Пух В. М., Петренко І. М. Становлення цінностей в освітньому процесі	284
Ропавка А. В., Кононець Н. В. Поняття педагогічної культури магістрантів освітньої програми «Педагогіка вищої школи»	291
Рудаков С. С., Кононець Н. В. Удосконалення професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства в закладах вищої освіти	296
Старолат В. С., Тодорова І. С. Ігрові технології в освітньому просторі університету	301
Ступар А. В., Усанов І. В. Критерії сформованості професійної компетентності майбутніх юристів у системі фахової передвищої освіти	308
Тоноян Д. Г., Кононець Н. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки фахівців економічного профілю	312

Список використаних джерел

1. Андреев А. А. Педагогика высшей школы. Новый курс / Андреев А. А. – Москва. 2002. – 264 с.
2. Гриньова В. П. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (Теоретичний і методичний аспекти) : автореф. дис. ... д-ра пед. н. / Гриньова В. П. – Київ. 2001. – 45 с.
3. Кононець Н. В. Компетентнісний підхід у професійній діяльності: електронний посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 073 Менеджмент освітньої програми Менеджмент (Управління навчальним закладом) / Кононець Н. В., Гриньова М. В. – Полтава, 2021. – 26 с.
4. Попков В. А. Теория и практика высшего образования / Попков В. А., Коржув А. В. – Москва : МГУ. 2005. – 475 с.
5. Сорокопуд Ю. В. Педагогика высшей школы / Сорокопуд Ю. В. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2011. – 541 с.
6. Чорна С. С. Педагогічна культура викладача вищої школи. Дні науки : зб. тез доп. : в 4 т. / Чорна С. С. // Гуманітарний університет «ЗІДМУ», 5–6 жовтня 2006 / редкол. В. М. Огаренко та ін. – Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2006. – Т. 4. – С. 153–154.

УДК 316.48:378.113

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

С. С. Рудаков, магістр спеціальності *Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*

Н. В. Кононець, д. пед. н., доцент – науковий керівник

Анотація. У статті окреслено стан професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства. Обґрунтовано необхідність широкого залучення до співпраці соціальних партнерів, провайдерів формальної, неформальної та інформальної професійної освіти.

Ключові слова: готельно-ресторанне господарство, модернізація професійної підготовки, формальна, неформальна та інформальна професійна освіта.

Abstract. The article outlines the state of professional training of hotel and restaurant specialists. The necessity of wide involvement of social partners, providers of formal, non-formal and informal vocational education in cooperation is substantiated.

Key words: hotel and restaurant economy, modernization of professional training, formal, informal and informal professional education.

Постановка проблеми. Нині у професійній освіті, зокрема в галузі готельно-ресторанного господарства, нерідко спостерігаються розходження між застарілими тенденціями та сучасними вимогами до фахівців, здатних працювати в теперішніх швидкозмінюваних умовах, що, зрештою, призводить до необхідності організації та здійснення додаткового навчання випускників безпосередньо на робочому місці.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Аналіз досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. Проблему конфлікту досліджують українські психологи, вчені. Чимало уваги вивченню конфліктних ситуацій та їх подоланню приділяють Н. Грішина, О. Донченко, В. Воронкова, А. Ішмуратов, М. Пірен, Т. Титаренко, Н. Чепелева. Зокрема, практичне дослідження сутності та природи внутрішньоособистісних конфліктів зроблено в роботах Л. Бурлачука, Н. Максимової, Л. Орбан-Лембрик. Зв'язок внутрішньоособистісних конфліктів з проблемами професіоналізації особистості викладено в дослідженнях І. Ващенко, Л. Карамушки, Н. Коломінського, Г. Ложкіна, Н. Повякель. Також, значний внесок у розробку проблеми внесли В. Василюк, О. Калмикова, В. Зігерт, Л. Ланге, О. Леонтьев, О. Лурія, Е. Мелібруд, В. М'ясищев, Л. Петровська, А. Петровський, І. Пономарьов [1–9].

Формулювання мети. Метою статті є здійснити аналіз стану підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства в закладах вищої освіти та ініціатив недержавних громадських організацій, професійних спілок, спільнот щодо удосконалення цього процесу в умовах глобалізаційних змін і реформування галузі освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вітчизняна законодавча база в галузі професійної освіти ґрунтується на Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, а також нормативних документах Міністерства освіти і науки України, як-от: Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійно-технічну освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року та ін.

Зокрема, відповідно до Закону України «Про освіту» метою професійної (професійно-технічної) освіти є формування і розвиток професійних компетентностей особистості, необхідних для фахової діяльності за певною професією у відповідній галузі, забезпечення її конкурентоздатності на ринку праці та мобільності й перспектив кар'єрного зростання впродовж життя [13].

Окрім нормативних документів, процес здійснення професійної освіти висвітлено також у численних публікаціях як вітчизняних вчених, так і зарубіжних учених. Тож актуалізуємо суть терміна «професійна підготовка майбутніх фахівців». У зв'язку з цим закордонні дослідники М. Спек і С. Найп професійну підготовку ототожнюють із цілеспрямованим процесом навчання наявних (працівників) і потенційних (здобувачів освіти) фахівців професійних знань, умінь для набуття навичок, необхідних для здійснення певних видів робіт.

Реалії сьогодення актуалізують оновлення змісту професійної освіти й підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства, організацію навчання відповідно до вимог сучасного швидкозмінюваного ринку праці, забезпечення якості професійної освіти шляхом формування в здобувачів освіти інтегральної, загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, її привабливості й конкурентоздатності серед інших сфер діяльності, забезпечення кваліфікованим викладацьким персоналом, використання інноваційних методів, технологій і засобів навчання.

Нині у сфері гостинності представлено широкий спектр недержавних громадських організацій, професійних спілок, спільнот, візія, місія, завдання і напрями яких хоча й різняться між собою, однак їхня діяльність сприяє популяризації та практичній підготовці фахівців готельно-ресторанного господарства. Аналіз інформації сайтів вищезначених професійних громадських інституцій уможливує розуміння їхнього впливу на підготовку фахівців сфери послуг, оскільки, окрім цікавого обговорення фахових тем, бачення проблем та досвіду вирішення, знайомства з кращим закордонним та вітчизняним досвідом, вони містять навчально-пізнавальні курси із можливістю отримати сертифікат від провайдера неформальної освіти, що може бути зарахований як частина (модуль) курсу певної дисципліни освітньо-професійної програми підготовки фахівців, розширення та конкретизацію майбутніх видів самої діяльності, ранню вузьку професіоналізацію та набуття первинного спеціального досвіду.

Особливо цінним вбачаємо проведення тренінгів для отримання знань, практичних навичок та досвіду безпосередньо від успішних підприємців України та світу, що, на нашу думку, сприятиме розвиткові малого й середнього бізнесу у сфері послуг, нестандартному мисленню та майбутній креативній діяльності здобувачів освіти.

Висновки. Модернізація професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства полягає в забезпеченні інтегрованого освітнього процесу, оновленні навчальних планів та освітньо-професійних програм, модифікації форм, методів, технологій і засобів, індивідуалізації та можливості варіативних систем освіти, підвищенні можливостей міжнародної мобільності як викладачів, так і безпосередньо здобувачів освіти. Вона здійснена за наявності відповідної матеріально-технічної бази закладів освіти, підприємств-баз практик; відповідності запитам ринку праці; гнучкої структури ступеневої фахової освіти; інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти; створення загальноєвропейського освітнього простору із прозорими системами кваліфікацій і підтримкою міжна-

родної мобільності; підвищення можливостей мобільності здобувачів освіти та викладачів сфери професійної освіти.

Список використаних джерел

1. Бойко М. Г. Концептуальні основи розвитку корпорацій у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі / Бойко М. Г., Охріменко А. Г., Расулова А. М. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 13, Ч. 2. – С. 35–39.
2. Брич В. Я. Основні фактори впливу на функціонування готельно-ресторанних комплексів та туризму в Україні / Брич В. Я., Охота В. І. // Економіка та держава. – 2018. – № 8. – С. 9–12.
3. Волковська Я. В. Економічна сутність підприємств готельно-ресторанного комплексу / Волковська Я. В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 14. Ч. 1. – С. 54–58.
4. Гакова М. В. Управління підприємствами готельно-ресторанного господарства: сутність та специфіка / Гакова М. В. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – Вип. 13. Ч. 1. – С. 55–60.
5. Косарук О. М. Професійна підготовка майбутніх фахівців інженерних спеціальностей на засадах інтеграції навчання з виробництвом : автореф. дис. ... канд. пед. н. / Косарук О. М. – Вінниця, 2019. – 20 с.
6. Кудла Н. Є. Ринкові вимоги до підготовки фахівців готельно-ресторанної сфери. Інновації, тренди та перспективи індустрії гостинності : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 12 грудня 2019 р.) / Кудла Н. Є., Мандро Х. М., Мошура Д. А. Львів : ЛТЕУ, 2019. – С. 135–138.
7. Концепція освіти дорослих в Україні / укл. Л. Б. Лук'янова. Ніжин : ПП М. М. Лисенко, 2011. – 24 с.
8. Манохіна І. В. Проблема професійної підготовки фахівців соціально-педагогічної сфери в науковій літературі / Манохіна І. В. // Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. Педагогіка і психологія. Педагогічні науки. – 2015. – № 1 (9). – С. 128–134.
9. Міхеєнко О. І. Професійна підготовка майбутніх фахівців зі здоров'я людини до застосування здоров'я зміцнювальних технологій у контексті компетентнісного підходу / Міхеєнко О. І. // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – 2014. – Вип. 42. – С. 85–97.

10. Мукан Н. В. Система професійної підготовки майбутніх учителів загальноосвітніх шкіл в університетах Канади : автореф. дис. ... канд. пед. н. / Мукан Н. В. – Київ, 2006. – 21 с.
11. Ничкало Н. Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів : монографія / Ничкало Н. Г. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – 125 с.
12. Поночовна-Рисак Т. М. Проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи / Поночовна-Рисак Т. М. // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2019. – № 62, Т. 1. – С. 66–69.
13. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 07.10.2020). – Назва з екрана.
14. Психолого-педагогический словарь / сост. Е. С. Рапацевич. – Минск : Современное слово, 2006. – 928 с.
15. Ткачук С. І. Актуальні проблеми та перспективи розвитку професійної освіти в умовах ринку праці / Ткачук С. І. // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 2 (88). – С. 266–270.

УДК 378

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТЬОМУ ПРОСТОРІ УНІВЕРСИТЕТУ

В. С. Старолат, магістр спеціальності *Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*

І. С. Тодорова, к. психол. н., доцент – науковий керівник

Анотація. У статті аналізується типологія ігрових форм. Головна увага приділяється комп'ютерній навчально-діловій грі. Відзначені її головні особливості: компетентність навчально-ігрового світу, візуалізація знань, діалог і інтерактивність.

Ключові слова: комп'ютерна навчально-ділова гра, компетентність, інтерактивність, візуалізація.

Abstract. The article analyzes the typology of game forms. The main focus is on computer training and business games. Its main features are noted: competence of the educational and game world, visualization of knowledge, dialogue and interactivity.